

TOIMINTAKERTOMUS 2011

HUSSIKORTTELI OmaMökki11 -messuilla Helsingin Messukeskuksessa oli Käymäläseura Huussi ry:n vuoden 2011 kotimaista keskeistä toimintaa. Ulkomailla toimintaa oli Karjalassa, Sambiassa ja Swazimaassa. Näissäkin koulutus oli keskeisellä sijalla.

1. YLEISTÄ

Vuonna 2002 perustetun puoluepoliittisesti sitoutumattoman yhdistyksen Käymäläseura Huussi ry:n (KSH ry) tarkoituksena on tuoda eri yhteyksissä esille ja edistää erilaisin tavoin kuivasanitaatioon perustuvaa DT -teknologiaa (dry toilet technology) tasavertaisena vaihtoehtona vesikäymälään perustuvalla teknologialla. DT -teknologiaan kuuluu olennaisena osana ihmisten jätösten asianmukainen käsittely, hallittu ja hygieeninen ravinnekierto sekä puhdas vesi että myös vesistöjen suojelu.

Vuosi 2011 oli yhdistyksen kymmenes toimintavuosi. Toiminnan painopiste oli edelleen pääosin ulkopuolisella rahoituksella toteutetuissa hankkeissa. Niiden tavoitteena oli kasvattaa kokemus- ja tietovarantoa eli osaamista sekä kotimaan että maailmanlaajuiseen kuivasanitaation valistustyöhön. Jokaisella ihmisellä pitäisi olla oikeus terveelliseen ympäristöön ja sitä edistävään sanitaatioon. Toistaiseksi asianmukainen sanitaatio puuttuu noin 2,5 miljardilta ihmiseltä (UNICEF:n WHO:n uusin arvio vuoden 2010 tilanteesta) - siis kolmannes maailman väestöstä on vailla asianmukaista käymälää. Suomessa kuivakäymälöitä on pääosin vapaa-ajan asunnoissa. Tosin mökkien varustelun parantumisen myötä on huomattavissa siirtymistä jonkin verran vesikäymälöihin, mutta myös sisäkuivakäymälöitä hankitaan mökkeihin. Uudistettu hajajätevesiasetus (209/2011) ja sen hieman lievemmat jätevesien puhdistusvaatimukset kannustavat siihen, että vesikäymälän tilalle tuodaan kuivakäymälä myös vakituisen asumiseen. Kun kiinteistöllä tarvitsee puhdistaa vain harmaat vedet, on käsittelyjärjestelmä edullisempi ja kevyempi toteuttaa.

Kouluttaminen ja tiedottaminen olivat kuluneen toimintavuoden pääteemat. Yhdistys järjesti ensimmäistä kertaa jäsenilleen huussineuvojakoulutuksen maailman käymäläpäivänä syyskokouksen yhteydessä 19.11. Osanottajia oli yhteensä 25. Yhdistyksen hallituksen jäsenet joutuivat tekemään edelleenkin vapaaehtoistyötä, jotta toiminta ja rahoitus pysyivät tasapainossa. Erilaisten rahoituskäytäntöjen oppiminen ja vastuun kantaminen toteutuksen oikeellisuudesta ja tuloksellisuudesta vei runsaasti aikaa ja teetti vieläkin työtä, mutta siinäkin ollaan menossa parempaan suuntaan. Samoin erilaisten tukihakemusten valmistelu tehtiin osittain vapaaehtoisvoimin.

KSH ry:tä pidetään vireänä ja uskottavana yhdistyksenä, mutta mitään pysyvää tukirahoitusta ei kuitenkaan ole löytynyt. Useat yhteistyöehdotukset ovat olleet niin vaativia, ettei yhdistys nykyisillä resursseillaan voisi edes harkita vastaavansa niihin. Neuvontaa on kuitenkin annettu mahdollisuuksien mukaan ja yhteistyömahdollisuuksia kartoitettu sitä mukaa, kun pyyntöjä on tullut. Jäsenmäärä ja kyselyjen määrä kasvavat koko ajan, mikä kertonee toiminnan tarpeellisuudesta. Yhdistyksen strategian uudistamisen tarve on ilmeinen ja strategian tekoa on jatkettu. Pääpainoksi asetettiin pysyvän palkatun henkilön saaminen yhdistyksen toimistoon.

2. HALLINTO

Yhdistyksen toimisto sijaitsee Tampereen keskustassa Kauppakadulla toisessa kerroksessa. Pääsääntöisesti toimistolla työskentelee kolme projektivetäjää. Lisäksi toimistolla työskentelee myös harjoittelijoita, mistä johtuen kaikille ei ole aina tarjota edes omaa työpistettä tai tietokonetta.

Yhdistys on Tampereen Ekokumppanit Klubin yhteisöjäsen, KEPA:n jäsen ja Suomen vesifoorumi ry:n jäsen (FWF) sekä jäsenenä ulkomaisissa yhteisöissä; WTO, WTA ja SuSanA. Yhdistys liittyi myös paikallislehti Tamperelaisen Kumppaniksi ja yhteisöpalvelu Sharewoodin yhdeksi avustettavaksi järjestöksi.

Hallitus

Yhdistyksen hallitukseen kuuluivat toimintavuonna 2011 varsinaisina hallituksen jäseninä Mia O'Neill (pj.), Antti Raita (vpj.), Raini Kiukas (rahastonhoitaja), Pekka Pietilä, Jaana Röytiö (erosi kesällä 2011) ja Aino-Maija Kyykoski sekä varajäseninä Anneli Halme, Suvi Holm, Tapani Eskola, Minna-Maarit Polvinen ja Asta Rajala. Sihteerin tehtävä on kiertänyt hallituksen jäsenten keskuudessa. Tilintarkastajana toimi Raili Hannus ja varatilintarkastaja oli Erja Takala. Hallitus kokoontui 11 kertaa ja käsiteltyjen pykälien määrä edellisen vuoden tapaan oli lähes 200. Lisäksi hankkeilla oli omia ohjausryhmiä, jotka kokoontuvat tarvittaessa, näistä suurimpana Dry Toilet 2012 -konferenssin järjestelytoimikunnan ja Suomi-päivä -toimikunnan kokoukset.

Yhdistyksen toimintavuoden kevätkokous pidettiin Tampereen ammattikorkeakoululla 28.4.2011. Kevätkokouksen avasi koulutuspäällikkö Eeva-Liisa Viskari kertoen TAMKIn OPI ENEMPI -hankkeesta, missä energia- ja ympäristötekniikan oppimisympäristö on varustettu ensimmäisillä sisäkuivakäymälöillä oppilaitoksessa sekä aurinko- ja tuulivoimaloin, maalämpöjärjestelmin ja harmaiden vesien puhdistusjärjestelmin. Osallistujat pääsivät myös tutustumaan uusiin käymälöihin.

Syysvuosikokous järjestettiin perinteiseen tapaan maailman käymäläpäivänä 19.11., tällä kertaa Tampereen vanhalla kirjastotalolla Keskustorilla. Samassa yhteydessä järjestettiin myös ensimmäinen huussineuvojakoulutus, jossa oli 25 osanottajaa. Koulutus aloitettiin tutustumalla kuivakäymälämalleihin DT-keskus Kuivakäymälässä Tampereen Messukylässä. Huussineuvojat toimivat yhdistyksen vapaaehtoisina kouluttajina omilla alueillaan. Vuosikokouksessa puhuivat Jukka Lindroos ja Pia Engström.

Jäsenistö

Jäsenistön määrä oli vuoden 2011 lopussa 350 henkilöjäsentä, 19 yritysjäsentä ja kahdeksan yhteisöjäsentä. Jäsenet saivat jäsenpostia ja muutakin ajankohtaista postia muun muassa vuosikokouskutsujen yhteydessä. WWW-sivuja pyritään pitämään ajantasaisena koko ajan. Lisäksi yhdistys tiedottaa toiminnastaan ja jäseniä Facebook-sivujensa ja Twitterin kautta.

Henkilöstö

Yhdistyksellä ei edelleenkään ollut vakituista hallintohenkilökuntaa, alkuvuoden taloustilanteen vuoksi osa-aikainen sihteeri jouduttiin lomauttamaan ja hän erosi myöhemmin. Tämän jälkeen loppuvuoden yhdistyksen asioita ovat hoitaneet puheenjohtajan ohella harjoittelijat ja hankehenkilökunta. Sari Huuhtanen jatkoi projektipäällikkönä Sambian kuivasanitaatiohankkeessa, Lusakan kuivasanitaation kehittämishankkeessa ja Msunduzan kuivasanitaatiohankkeessa Jenni Koiviston lisäksi. Susanna Pakula koordinoi kahta hanketta Karjalassa: Karjalan kylien sanitaation kehittäminen 2011 ja Kuivakäymälöiden käytön edistäminen Karjalan tasavallassa 2011. Erja Takala toimi konferenssi sihteerinä koordinoiden Dry Toilet 2012 –konferenssin järjestämistä. Mika Pirhonen oli loppusyksystä pari kuukautta työssäoppimisjaksolla. Yhdistyksellä oli vuoden 2011 aikana kahdeksan korkeakouluharjoittelijaa, 1 Karjala-hankkeissa, 3 Sambia-hankkeissa sekä 4 toimistolla. Vuoden aikana yhdistykselle tehtiin myös neljä opinnäytetyötä, Tampereen, Turun ja Laurean ammattikorkeakouluihin.

3. TIEDOTUSTOIMINTA

Alla on lueteltu tapahtumia, joissa yhdistys tiedotti ja edisti kuivakäymäläasiaa. Kattavasti tapahtumista ja tiedotuksesta saa tietoa yhdistyksen www-sivuilta. Tapahtumalistaus on ollut verkkosivuilla ja osasta tapahtumia on lähetetty mediatiedote. Kaikista tapahtumista on myös tiedotettu Facebook-sivuilla ja loppuvuodesta alkaen myös Twitterissä suomeksi ja tarvittaessa myös englanniksi.

- 11. - 13.2. Jätevesikatku, Asta rakentaja -messut, Tampereen Messu- ja Urheilukeskus
- 25. - 27.3. Pytinki -rakennusmessut, Seinäjoki Areena
- 7. - 10.4. Huussikortteli, OmaMökki 2011 -messuilla, Helsingin Messukeskus
- 16. - 17.4. Pohjanmaan suurmessut, Vaasa
- 28.4. Kevätvuosikokous, Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampere
- 14. - 15.5. Terve Talo -messut, Aitoon Honkalassa, Pälkäne
- 28. - 29.5. Maailma kylässä -festivaali, Helsinki
- 2.6. Mahdollisuuksien tori, Väinö linnan -aukio, Tampere
- 5.6. Vuoden Huussiteko -palkinnon luovutus
- 6.6. Ympäristötori Tammelanatorilla, Tampere
- 12.6. JärviSunnuntai, Tammela
- 18.6. Lammin pellavamarkkinat, Hämeenlinna
- 19.6. Laitilan pikkulapäivä, Laitila
- 2.7. Yhteiset jätevedet -seminaari, Somero
- 8.7. Tammelan vapaa-ajanasukkaiden päivä, Tammela
- 2. - 3.9. Tulevaisuuskyliä, Keskustori, Tampere
- 28. - 29.10. Vasara-rakennusmessut, Vaasa
- 19.11. Syysvuosikokous ja huussineuvojakoulutus, Maailman käymäläpäivänä, Tampere

HUUSSIKORTTELI OmaMökki 2011 -messut

Helsingin Messukeskuksessa järjestetään vuosittain Vapaa-ajan asumisen messut, joista yksi osa on OmaMökki -messut. Tämä messupaikka on jo muutamia vuosia ollut yhdistyksen tärkein tiedottamistapahtuma. Vuosi 2011 oli jo neljäs kerta, kun kaikkia yritysjäseniä oli pyydetty mukaan yhteiseen osastoon HUUSSIKORTTELIIN. Korttelin saama suosio oli suuri. Entiseen tapaan yhdistyksen päivittäin järjestämät tietoisut ovat olleet myös erittäin suosittuja. OmaMökki-messujen seminaarissa esiteltiin uusi 'Huussi muuttaa sisälle' -kirja.

KUIVIKE -lehti

Yhteistyössä Sydän-Hämeen lehden kanssa julkaistiin neljäs KUIVIKE – niminen lehti, joka valmistui parahiksi kevään Oma Mökki -messuille. Lehteen on koottu ajankohtaistietoa ja sen kustannukset katettiin pääosin mainostuloilla. Lehden toimituksesta vastasi Asta Rajala. Painosmäärä oli 10 000. Lehteä jaettiin eri tapahtumissa ja sitä toimitettiin useille tahoille Tampereella, mm. kirjastoihin.

KURSSITOIMINTA

Yhdistystä pyydettiin toimintavuonna enenevässä määrin mukaan eri tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Tavoitteena oli kuitenkin, että ilmaisista käynneistä luovutaan ja vähintään matkakulut pyydettiin korvaamaan tapahtuman järjestäjien toimesta. Yhdistys oli mukana mm. Asta rakentaja – rakentamisen ja asumisen messuilla, Vaasan Suurmessuilla, Tampereen Mahdollisuuksien torilla, Maailma kylässä – festivaaleilla, Lammilla pellavamarkkinoilla, Someron jätevesitapahtumassa, Porissa ympäristöpäivillä, Tampereen ammattikorkeakoulun Vesipäivässä, SYKLLin suunnittelijoita kouluttamassa Oulussa, Jätevesimessuilla Seinäjoella, Lohjalla jätevesiseminaarissa ja Turussa Valonian tapahtumassa. Suomalaisista mallikohteista saatua materiaalia hyödynnettiin näissä tapahtumissa ja luennoilla.

4. VUODEN HUUSSITEKO – PALKINTO

Suomen Turusta 2002 ansiokkaalla tavalla aloitettua Vuoden huussiteko -palkintokäytäntöä jatkettiin. Vuoden 2011 palkinto luovutettiin kahdelle kestävästä sanitaatiota elämäntyönään tehneelle henkilölle: Erkki Santalalle Suomen Ympäristökeskukseen ja Helvi Heinonen-Tanskille Kuopion yliopistoon. Palkinnot luovutettiin yhdistyksen hallituksen jäsenten ja median läsnäollessa.

5. YHDISTYKSEN HANKKEET

Sambia kuivasanitaation kehittäminen, (ZASP), Kaloko (2006-2013)

ZASP hankkeella yhdistys pyrkii yhdessä paikallisten asukkaiden kanssa parantamaan Sambian Luansobe-Luankuni -alueen (Kaloko) noin 10 000 asukkaan sanitaatiota ja lisäämään sitä kautta ihmisten hyvinvointia ja tietoisuutta sanitaatio- ja hygienianäkökohtien tärkeydestä. Paikallisena kumppanina toimii Kaloko Trust. Hankkeessa on annettu koulutuksia ja rakennettu kuivakäymälöitä ja porakaivoja. Keskeisinä toimijoina ovat kyliin perustetut sanitaatioklubit ja vesikomiteat. Vuonna 2006 aloitettu hanke sai toimintavuonna jatkorahoituspäätöksen vuosille 2012-2013, jotka ovat hankkeen viimeiset toimintavuodet. Omarahoitusta on saatu kerättyä huussikummiin ja -lahjoitusten avulla.

Lusakan kuivasanitaation kehittäminen (2008-2013)

Sambian pääkaupungin Lusakan lähiössä, Madimbassa 2008 aloitettu hanke, jolla parannetaan alueen sanitaatiota ja vesihuoltoa käymälöitä ja vesipisteitä rakentamalla, jätehuoltoa kehittämällä sekä järjestämällä koulutusta mm. hygieniasta ja käymäläjätteen lannoitekäytöstä kotipuutarhoissa. Paikallisena kumppanina toimii NECOS. Toimintavuonna 2011 keskityttiin rakentamisen ohella erityisesti koulutuksiin sekä hankealueella että eri lääneissä. Hankkeessa myös suunniteltiin ekologisen sanitaatiokurssia yhdessä University of Zambia:n kanssa.

Msunduzan kuivasanitaatiohanke Swazimaassa (2007-2013)

Keväällä 2007 yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa käynnistetty Swazimaan hanke tähtää alueen hygienian ja käymäläjätehuollon parantamiseen. Vuoden 2011 aikana jatkettiin hygieniakoulutuksia ja rakennettiin käymälöitä sekä yleisiin että yksityisiin kohteisiin. Toimintavuonna 2011 saatiin hankkeelle jatkorahoituspäätös vuosille 2012-2013, jotka ovat hankkeen viimeiset toimintavuodet. Hanketyöntekijöinä toimivat Turussa Jenni Koivisto ja loppuvuodesta Jonna Kenttä. Hanketta koordinoi ohjausryhmä.

Afrikan hankkeiden toteuttamisessa on ollut mukana koko ajan harjoittelijoita.

Karjalan kylien sanitaation kehittäminen 2011

Karjalan kylien sanitaation kehittämishankkeen päätösvuonna 2011 jatkettiin yhteistyötä Karjalan opetusministeriön ja Kizhin ulkomuseon kohteissa. Kizhin saareen Yamkan kesäkoulun keittiöön asennettiin harmaavedenpuhdistusjärjestelmä. TAMKin ammattikorkeakoulun harjoittelija Andriy Kiuru kuljetti suomalaisvalmisteisen Sako-Jussin ja tarvittavat Indran-modulit Kizhille. Elokuussa järjestelmä asennettiin ja otettiin heti käyttöön. Harlun kouluun Pitkärannan piiriin suunniteltiin sisäkuivakäymälä. Koululla käytiin heinäkuussa tutustumassa tiloihin ja päätettiin käymälän sijoituspaikka. Syyskuussa Ekolet-Vs -laitteiden asennusta neuvottiin yhteistoimin käymälän suunnittelija Raini Kiukkaan johdolla. Käymäläksi tarkoitettu tila oli tyhjennetty ja ilmastointikanavien johtaminen yms. muut asennukseen vaikuttavat seikat voitiin havainnollistaa paikan päällä. Sekä Harlussa että Kizhillä oli toiveena saada kyykkykäymälä. Kyykkylaattoja ei niin vain saatukaan ja niitä kyseltiin Aasiaa myöden, lopulta ne saatiin tilattua kansalaisjärjestökumppaniltamme Moskovasta. Harlun koulun poikien käymälään asennettiin kyykkyalusta, tyttöjen käymälään jätettiin istuin, joka kuuluu vakiovarusteena Ekolet-Vs malliin. Kizhillä pariin turistialueen käymälään sijoitetaan virtsanerottelevat kyykkyalustat. Kizhille hankittiin vielä yksi Biolan Populet 200, joka tänä vuonna asennetaan henkilökunnan käyttöön. Artikkeleita hankkeesta julkaistiin Suomessa YKL (Ympäristöalojen keskusliitto) ja Ympäristö- ja Terveys- lehdessä, Petroskoissa ilmestyvässä Karjalan Sanomat -sanomalehdessä, KIMO:n julkaisusarjassa Good Practise Guide Series Karjala-hanke on tapausesimerkkinä, lisäksi WHO:n julkaisuun pyydettiin lyhennelmää Soutjärven vesihuollon kehittämissuunnitelmasta pienten vesilaitosten näkökulmasta. Loppuseminaarissa käsiteltiin kuivakäymälöiden huoltoa ja kunnossapitoa.

Dry Toilet 2012 -konferenssi

Neljännän Dry Toilet -konferenssin valmistelut aloitettiin helmikuussa rekrytoimalla konferenssis sihteeri Erja Takala. Konferenssin rahoituksen suunnittelu ja haku jatkui koko vuoden käsittäen useiden

avustushakemusten tekemistä mm. säätiöihin ja ministeriöihin. Keväällä tehtiin sopimus kongressitoimisto Tavin kanssa. Tavin vastuulla on mm. rekisteröintiin liittyvä rahaliikenne ja seuranta sekä oheisohjelmien ja konferenssitavaroiden kilpailutus. Kevään ja kesän kuluessa perustettiin kolme toimikuntaa: järjestelytoimikunta, Suomi-toimikunta ja tieteellinen toimikunta. Noin puolet tieteellisen toimikunnan jäsenistä on ulkomaalaisia asiantuntijoita. Järjestelytoimikunta kokoontui vuoden aikana viisi kertaa ja Suomi-toimikunta neljä kertaa. Tieteellinen toimikunta piti yhteyttä vain sähköpostitse. Rahastonhoitaja Raini Kiukas ja puheenjohtaja Mia O'Neill laativat konferenssille budjetin elokuussa. Huhtikuussa tullut 40 000 euron avustuspäätös Maa- ja vesitekniikan tuki ry:ltä ja toukokuussa tullut 10 000 euron avustuspäätös Ympäristöministeriöltä auttoivat palkkauskustannusten kattamisessa. Tampereen kaupungilta saatiin avustusta 4000 euroa konferenssin järjestämiseen. Lokakuussa valmistui Second Announcement and Call for papers. Konferenssia markkinoitiin sekä sähköpostitse että tapahtumakalentereihin ja keskustelupalstoille. Abstraktipyynnö jätettiin esitteen myötä lokakuussa.

6. TALOUS

Toimintavuonna 2011 kirjanpidon ja palkanlaskennan hoiti Messukylän toimistopalvelu Oy, joka vaihtoi omistajaa kertomusvuonna. Yhdistyksen pankkina toimi edelleen Kangasalan Osuuspankki. Yhdistyksen toiminta hankkeineen on kasvanut huomattavan suureksi vain tilapäis- ja vapaaehtoistoiminnalla tapahtuvaksi. Tästä syystä seurannan helpottamiseksi käytössä on ollut jokaiselle suuremmalle hankkeelle oma pankkitilinsä. Näin voidaan seurata helpommin hankekohtaisesti tapahtumia. Kirjanpitoa piti kehittää koko vuoden, mutta uusien tilitoimiston henkilöiden ja osin yhdistyksenkin vaihtuvien henkilöiden takia koko kehitystoiminta jäi. Tuloksena oli, että tilikartat on tehty kahdelle eri pohjalle ja yhdistäminen on aiheuttanut melkoisen määrän töitä.

Vuoden talousarvio varainhankintaan oli (jäsenmaksut, lahjoitukset, myynti, messuosastot, näyttely, bannerit jne.) 37 170 euroa ja tuloista toteutui yli 36 000 euroa. Eniten tuloja kasvatti kirjojen myynti ja myös jäsenmaksut olivat arvioitua suuremmat. Vuoden 2011 tulos on 17 345,30 euroa. Tulosta parantavat konferenssin valmisteluun saadut avustukset, joita ei ole käytetty kertomusvuoden aikana. KSH ry kuuluu niihin valtakunnallisiin ympäristöjärjestöihin, joiden ympäristöjärjestöjen toimintajärjestöavustus on valtion budjetissa, mutta summaa ei ole saatu kasvatettua. Edelleen avustus oli 3 000 euroa.

Tilintarkastuksesta on vastannut HTM Raili Hannus ja varalla Erja Takala. Raili Hannus vastasi myös hankkeiden erityistilintarkastuksista.